

עמדה לגרייה חושית: להיזכר בריחות ובתחושות

מגישי הפרויקט: נאג'י חטיב ואמין טריף
מנחה: ד"ר אורית בראון בנימין

כתב: אורי מסלובסקי

חמשת החושים שלנו הם חלק בלתי נפרד מאיתנו, הם משהו שדרכו אנחנו מכירים את עצמנו מאז הופעת זיכרונותינו הראשונים. אם תדמינו, ולו לרגע, שאחד או יותר מהחושים שלכם הדרדר או חלילה נלקח מכם באופן מוחלט, תהיה זו חוויה מלחיצה, מטרידה ובלתי נעימה. ואולם הגיל עושה את שלו והחושים שלנו מתכהים עם השנים – כחלק מתהליך ההזדקנות. ולכן, הרעיון לשמר את היכולות החושיות של אנשים בגיל הזהב הינו בעל חשיבות גבוהה ומשמעותית.

סיפורנו זה לוקח אותנו אל בית האבות "בראט" בכרמיאל. בית האבות רקם זה לא מכבר שיתוף פעולה עם מכללת בראודה, שבמסגרתו סטודנטים נרתמים להפעיל את יכולותיהם וידיעותיהם למען קהילת הדיירים ומתן מענה לצרכים הכלליים והפרטניים שלהם. **נאג'י חטיב ואמין טריף**, סטודנטים מהמחלקה להנדסת מכונות, התבקשו לתכנן ולייצר עמדה לגרייה חושית, זאת במסגרת עבודת הגמר שלהם בקורס "ביומכניקה שיקומית" בהנחיית ד"ר אורית בראון-בנימין.

מטרת הגרייה החושית היא לטפל בקשישים שנמצאים ברמת עוררות נמוכה ביותר, ונועדה לשמר את יכולות החושים שלהם. העמדה לגרייה חושית מורכבת מארונות ו"שולחן אחות אילמת": ארונות שתכיל את כל מוצרי הגרייה בחלוקה לחושים, ושולחן אחות אילמת להפעלת הקשיש והצבת החפצים מולו.

נאג'י ואמין יצאו לדרכם, נפגשו עם סגל המטפלים בבית האבות, למדו והבינו את הצרכים של הדיירים וניגשו לעבודה. שידת המגירות הראשונה שנבדקה התאמתה הייתה שידה מאתר "יד 2" אשר עמדה בקריטריונים מבחינת המידות, אך חרגה מקריטריון התקציב. השנייה הייתה שידה של "איקאה", אך זו הכילה רק שלוש מגירות ולא ארבע כפי שנדרש - מגירה אחת לחושי הטעם והריח ועוד שלוש מגירות לחוש השמיעה, המגע והראייה כל אחד. ובנוסף, המחיר שוב חרג מהתקציב. לבסוף הוחלט על שידת מגירות פלסטיק של חברת "כתר". אמנם גם לה יש רק שלוש מגירות, אך מחירה עמד בתקציב, הם נזכרים. "אז נפגשנו שוב עם המטפלת של בית האבות והחלטנו לפצל את אחת המגרות לשניים כדי ליצור חלל רביעי, וכך עשינו".

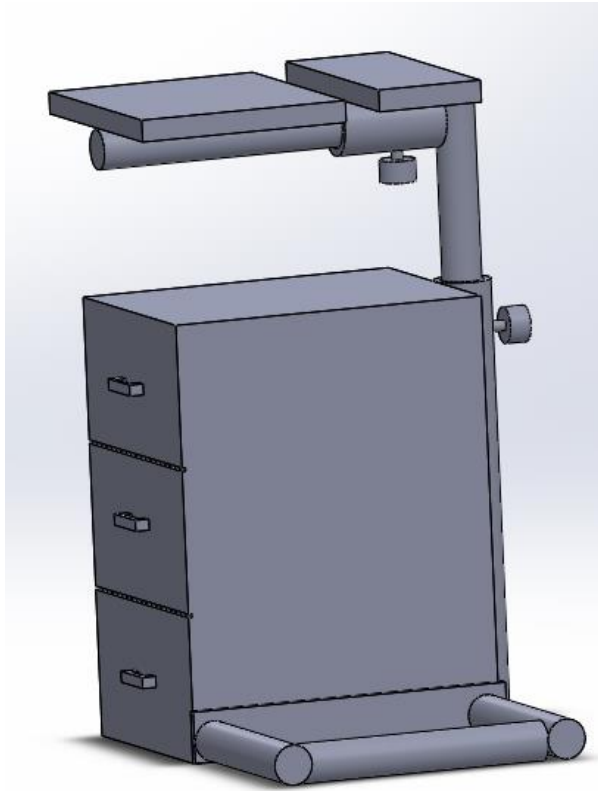
שידת המגרות שנבחרה לאחר בחינת כמה חלופות

השלב הבא היה ליצור מעין שולחן, משטח עבודה, שיחובר לשידה. "בדקנו באינטרנט וגילינו שכל השולחנות מהסוג הזה מיוצרים עם גלגלים, אך מחירם גבוה מדי. לכן החלטנו לחסוך את העלויות ולבנות בעצמנו", משחזרים נאג'י ואמין. לדבריהם, השולחן הראשון שנבדק היה בעל לוח יחיד אשר ניתן לכוונון בגובה ובזווית ההטיה, באמצעות בורג שמפעיל לחץ על המוט ויוצר זווית בהתאם לעומק ההברגה שלו כלפיו; השולחן השני היה שולחן "אחות אילמת" הידראולי, ש כול להתכוונון בגובה ובזווית ויש לו מפתח בסיס רחב שמאפשר להעמידו לצד כורסאות, מיטות וכיסאות. בנוסף, שולחן זה מסוגל לשאת משקל של עד 8 ק"ג. ובכל זאת, שני שולחנות אלה, על אף יתרונותיהם, מורכבים מלוח יחיד, ואם המטפלת תרצה להעמיד מכשיר כלשהו על השולחן ובו-בזמן תרצה להטות את השולחן כלפי המטופל, הרי שעלולה להיווצר בשל כך מגבלה: כל השולחן יוטה ולא רק אותו החלק מהשולחן שעליו מונחים הכלים המיועדים למטופל. לפיכך החליטו נאג'י ואמין לבחור בשולחן אחר, שמורכב משני לוחות, האחד רחב והאחר צר יותר, כאשר על חלקו הצר יוכל המטפל להניח כלי עזר, למשל רמקול, ובו-בזמן להטות את השולחן בזווית כלפי המטופל, להנגיש את המוצרים שעליו ולאפשר לו למשש את החפצים שהונחו שם עבורו ביתר קלות ונוחות.

השולחן שנבחר בזכות היותו מורכב משני לוחות שמאפשרים הטיה של אחד מהם כלפי המטופל

כעת, כשהשולחן ישנו, והשידה קיימת, נותר לחבר ביניהם באופן שיאפשר להניע כל אחד מהם בנפרד גם לאחר החיבור. הרעיון המקורי היה להתקין מוט מתכתי מאחורי השידה שיתמוך את שולחן "האחות האילמת". באמצעות מוט זה ניתן יהיה לכוונון את השולחן בזוויות מישוריות שונות (במקביל לרצפה), לגבהים שונים ובהטיות צדיות (ביחס לאנך לרצפה) כדי למנוע מצב של התהפכות של המתקן בעת הפעלת לחץ על גבי השולחן, דאגו הסטודנטים להתקין בסיס מוארך עם כיוון השולחן. אורכו ומידותיו של הבסיס, לרבות העומסים אותם יהיה מסוגל לשאת חושבו תוך התייחסות לצרכים ולדרישות בשטח. בנוסף, הוסיפו הסטודנטים משקולת (בצד המרוחק מקצהו של השולחן) ובכך הקטינו עוד את סכנת התהפכות המתקן.

דגם של שידת המגרות והחיבור שלה לשולחן המתכוונן

הסטודנטים מספרים שתוך כדי תהליך הבניה של העמדה צפו קשיים שונים. כך למשל התברר להם שהגלגלים שאיתם מגיעה השידה שבחרו, לא מסוגלים להתמודד עם העומס של המתקן שלהם ומשכך הופך המתקן לבלתי בטיחותי. "חששנו שהגלגלים המקוריים של המתקן יישברו לכן החלטנו להחליף אותם בגלגלים תעשייתיים", מספרים אמין ונאג'י. הגלגלים התעשייתיים מסוגלים לשאת משקל של כ- 50 ק"ג ויש להם גם מעצור מובנה ולכן הם עדיפים באופן מובהק".

הגלגל התעשייתי שנבחר לשאת את העמדה לגרייה חושית הודות ליכולתו לשאת משקל גבוה

נאג'י ואמין לא שכחו להוקיר תודה גדולה ועמוקה למחמוד שנען מכפר ג'וליס, נגר במקצועו, אשר עזרתו והירתמותו, אפשרו לפרויקט להתממש בלוח הזמנים הצפוף שבו עבדו כולם יחד. מחמוד עשה, עזר ותמך בהתנדבות ומתוך רצון טוב לתרום ולתת מעצמו למען אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים.

"התפקיד של עמדה מסוג זה הוא לגרות את כל החושים שלנו. אנחנו בעצם עובדים כאן עם הדיירים הכי ירודים הן מבחינה מוטורית והן מבחינה קוגניטיבית, והעמדה הזאת תאפשר לנו לשמור ולשמר את היכולות המועטות שעוד נותרו להם, ומכאן חשיבותה הגדולה", הצהירה ריטה נומהאוזר, מדריכת תעסוקה בבית האבות "בראט", לאחר שבחנה את המתקן של נאג'י ואמין והביעה את שביעות רצונה מעילותו.

ומה אומרים לסיכום הסטודנטים עצמם? הם טוענים שהחוויה שלהם מתהליך העבודה מול בית האבות העשירה את הידיעות המקצועיות שלהם, משום שהיא גרמה להם להתנסות בהובלת פרויקט מ-א' ועד ת'. "בנוסף, ולא פחות חשוב, זה הסיפוק הרגשי הגדול שאנו מרגישים לאחר שניתנה לנו הזכות לעזור ולתרום למי שזקוקים לפתרונות הנדסיים ייחודיים. זו תחושה טובה מאוד לעזור לאנשים", הם מסכמים. ואנחנו נוסיף שתי מלים משלנו: יישר כח!

מימין: מחמוד שנען, המסגר שהתנדב לסייע בביצוע הפרויקט; הסטודנטים אמין טאריף ונאג'י חטיב; גב' ריטה נומהאוזר, המדריכה התעסוקתית בבית האבות "בראט" בכרמיאל